

บทที่ 4

มาตรการความปลอดภัยและข้อปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุเป็นสิ่งที่ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้นเพราะจะนำความสูญเสียและความเสียหายมาให้ อุบัติเหตุและอันตรายต่างๆที่มักเกิดขึ้นมีปัจจัยในการเกิดอยู่ 2 อย่างคือ การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และสภาพการที่ไม่ปลอดภัย การกระทำที่ไม่ปลอดภัยส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทและการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ปัจจัยนี้เป็นสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุและอันตรายต่างๆดังนั้นวิธีในการป้องกันคือ สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎและตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ส่วนสภาพการที่ไม่ปลอดภัยถึงแม้จะไม่ใช่สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุและอันตรายแต่ก็ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีป้องกันไม่ให้อุบัติเหตุเกิดขึ้นและหาวิธีบรรเทาความรุนแรงเมื่อมีการเกิดอุบัติเหตุ ในการป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับรถบรรทุกก๊าซจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายเช่น พนักงานขับรถ ผู้ประกอบการ พนักงานบริการและประชาชนทุกคน เนื่องจากความสูญเสียที่เกิดจากการเกิดอุบัติเหตุของรถบรรทุกก๊าซจะมีความรุนแรงมากกว่าการเกิดอุบัติเหตุโดยทั่วไปหลายเท่าตัว ทางผู้จัดทำจึงได้ทำมาตรการความปลอดภัยและข้อควรปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับทุกๆ ฝ่าย

4.1 มาตรการความปลอดภัย

มาตรการความปลอดภัยนี้เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติเบื้องต้นที่ทางผู้จัดทำโครงการได้คิดขึ้นมาสำหรับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรถพ่วงบรรทุกก๊าซ โดยมาตรการนี้จะสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดต้องได้รับความร่วมมือและการปฏิบัติที่จริงจังจากทุกๆ ฝ่าย

4.1.1 พนักงานขับรถ

พนักงานขับรถเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ การกระทำที่ประมาทเพียงเล็กน้อยอาจทำให้ผู้อื่นเสียชีวิตจำนวนมากดังนั้นเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นทางผู้จัดทำโครงการจึงได้เสนอควรปฏิบัติดังนี้

1. ขับรถด้วยความเร็วไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง
2. ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร

3. ไม่ดื่มสุราหรือรับประทานยาที่มีฤทธิ์ทำให้ง่วง
4. ไม่คุยโทรศัพท์หรือสูบบุหรี่ขณะขับรถ
5. ปฏิบัติตามระเบียบของบริษัทอย่างเคร่งครัด
6. ตรวจสอบสภาพรถก่อนนำออกใช้งานและลงบันทึกในสมุดประจำรถอย่างละเอียด
7. พักผ่อนให้เพียงพอและรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
8. พยายามสังเกตสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น
9. มีน้ำใจในการขับรถและควบคุมอารมณ์ให้ได้เมื่อมีสิ่งอื่นมากระตุ้น

4.1.2 ผู้ประกอบการสถานีบริการ

ผู้ประกอบการสถานีบริการเป็นอีกผู้หนึ่งที่จะช่วยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากรถพ่วงบรรทุกก๊าซได้ โดยมีข้อปฏิบัติดังนี้

1. รับสมุดประจำรถ บันทึกเวลาที่รถมาถึงและตรวจสอบความถูกต้อง เช่น หมายเลขรถทะเบียนรถ เป็นต้น
2. ตรวจสอบความดันก๊าซเมื่อรถบรรทุกก๊าซมาถึงสถานีบริการ ต้องไม่ต่ำกว่าความดันที่บันทึกในสมุดประจำรถ
3. ตรวจสอบวาล์วทุกตัวที่แฉงควบคุม ต้องอยู่ในตำแหน่งที่ปิด
4. ตรวจสอบสภาพการทำงานของถังดับเพลิงและจำนวนของถังดับเพลิง
5. จัดการอบรมความปลอดภัยและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับก๊าซธรรมชาติให้กับพนักงานบริการ
6. จัดทำกฎระเบียบและบทลงโทษแก่พนักงานที่ฝ่าฝืน
7. เมื่อได้รับแจ้งการขัดข้องหรือปัญหาต่างๆ ให้หยุดการจำหน่ายทันทีและแจ้งต่อทางบริษัทผู้รับผิดชอบ

4.1.3 พนักงานบริการ

เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการได้รับอันตรายจากการรั่วไหลของก๊าซและอาจเป็นต้นเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้ เพื่อความปลอดภัยพนักงานบริการควรปฏิบัติดังนี้

1. ไม่สูบบุหรี่ในบริเวณสถานีบริการ
2. ไม่กระทำการใดๆที่จะก่อให้เกิดประกายไฟ
3. ไม่ใช้โทรศัพท์มือถือใกล้กับตู้จ่ายก๊าซ
4. ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

5. ไม่นำสารเคมีหรือวัตถุที่ไม่ทราบชนิด เข้าใกล้บริเวณรพ่วงบรรจุก๊าซ
6. หากเกิดการขัดข้องของตู้จ่ายควรหยุดการจำหน่ายและแจ้งต่อผู้ประกอบการให้รับทราบ

4.1.4 ประชาชนทั่วไป

1. เมื่อเจอรถบรรจุทุกก๊าซบนท้องถนนควรใช้ความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้นและไม่กระทำการใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ
2. เมื่อใช้บริการในสถานบริการควรปฏิบัติตามป้ายเตือนอย่างเคร่งครัด
3. หากพบสิ่งผิดปกติที่เกิดกับตัวรถพ่วงบรรจุก๊าซและแจ้งให้พนักงานขับรถทราบหรือแจ้งต่อบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยด่วน

4.2 ตัวอย่างสมุดบันทึกประจำรถ

ทางผู้จัดทำโครงการได้ทำการออกแบบสมุดบันทึกประจำรถเพื่อใช้บันทึกข้อมูลของตัวรถ รายละเอียดของส่วนประกอบและความคันที่ใช้ในการบรรจุก๊าซ โดยสมุดบันทึกประจำรถอาจทำเป็นรูปเล่ม มีจำนวนหน้าเท่ากับจำนวนครั้งที่ใช้งานและเมื่อสมุดบันทึกหมดต้องทำการเปลี่ยนสมุดบันทึกใหม่พร้อมกับการทดสอบสภาพ เช่น สมุดบันทึกประจำรถมี 50 หน้าแสดงว่ารถพ่วงบรรจุก๊าซสามารถทำการขนส่งก๊าซได้ 50 เที่ยวเมื่อครบกำหนดต้องทำการทดสอบระบบความปลอดภัยใหม่ทั้งหมดและหากผ่านการทดสอบจึงมอบสมุดบันทึกประจำรถเล่มใหม่ต่อไป

4.3 ข้อควรปฏิบัติ

ข้อควรปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุกับรถพ่วงบรรทุกก๊าซหรือเมื่อมีการเกิดไฟไหม้จากการรั่วไหลของก๊าซ โดยข้อควรปฏิบัตินี้อาจจัดพิมพ์ไว้ในสมุดบันทึกประจำรถเพื่อเป็นข้อปฏิบัติให้กับพนักงานขับรถหรือผู้ประกอบการสถานบริการ และอาจทำเป็นป้ายติดไว้ด้านข้างของรถพ่วงบรรทุกก๊าซธรรมชาติเพื่อเป็นข้อปฏิบัติให้กับหน่วยกู้ภัยหรือประชาชนทั่วไปในกรณีที่พบการเกิดอุบัติเหตุของรถพ่วงบรรทุกก๊าซ

4.3.1 ข้อปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

ขั้นตอนที่ 1 ทำการปิดวาล์วฉุกเฉินทั้ง 3 จุดทันทีหากไม่สามารถทำการปิดวาล์วได้ให้ปฏิบัติขั้นตอนที่ 2 และขั้นตอนที่ 3 จากนั้นทำการเปิดวาล์ว ระบายก๊าซออกที่ละน้อยจนหมด ซึ่งขั้นตอนนี้ต้องทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจบริเวณ โดยรอบและกันพื้นที่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่สภาพแวดล้อมจะอำนวย

ขั้นตอนที่ 3 หลีกเลี่ยงการกระทำซึ่งเป็นที่มาของประกายไฟ เปลวไฟ หรือความร้อน

ขั้นตอนที่ 4 รายงานการเกิดอุบัติเหตุไปยังสถานีตำรวจ และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ขั้นตอนที่ 5 ขอความช่วยเหลือจากสถานีดับเพลิงในการป้องกันการระเบิดหรือเพลิงไหม้

4.3.2 ขั้นตอนปฏิบัติในการที่ดับไฟที่เกิดจากก๊าซรั่ว

ขั้นตอนที่ 1 อย่าพยายามทำการดับไฟ หากไม่สามารถดับไฟได้โดยวิธีการปิดวาล์ว

ขั้นตอนที่ 2 ถ้าหากวาล์วปิดอยู่ในเปลวไฟ ให้ใช้หัวฉีดน้ำฉีดแบบเป็นฝอยเป็นม่านกันความร้อนให้กับพนักงานดับเพลิง ที่จะเข้าไปทำการปิดวาล์ว

ขั้นตอนที่ 3 ถ้าหากไม่สามารถทำการปิดวาล์วได้ให้ทำการฉีดน้ำเพื่อลดความร้อนให้กับถังต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 สังเกตเสียงที่เกิดจากแก๊สรั่ว หากมีเสียงดังเพิ่มขึ้นแสดงว่ามีก๊าซรั่วมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 ในกรณีที่ถังเกิดระเบิดแล้วถังจะมีรอยฉีกเป็นรูกว้าง ห้ามไม่ให้ฉีดน้ำเข้าไปในรอยรั่วโดยเด็ดขาดเพราะจะทำให้ก๊าซที่อยู่ภายในถังพุ่งกระจาย